Návrh turistické trasy s využitím řeky Jihlavy

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	**Václav Kunčar**
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	**Návrh turistické trasy s využitím řeky Jihlavy**
Cíl práce:	Zmapování a sestavení turisticky zajímavé trasy v okolí řeky Jihlavy kombinací vodní a pěší turistiky. Zjištění zájmu o nabízenou trasu.

PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „**AZ**“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Poděkování

Za cenné rady, odborné vedení a podporu při zpracování této práce bych chtěl poděkovat především vedoucímu mé bakalářské práce PaedDr. Emanuelu Hurychovi, Ph.D. Také bych chtěl poděkovat respondentům, kteří si pro mě udělali čas při procházení vytvořené trasy a kteří mi poskytli řízený rozhovor. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat přátelům a mé rodině za podporu při psaní mé bakalářské práce.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Poutní místa na Vysočině a jejich využití pro přípravu turistických tras se zaměřením na vodní turistiku

Bakalářská práce

Autor: Václav Kunčar

Vedoucí práce: PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D.

Jihlava 2013

Copyright © 2013 Václav Kunčar

Abstrakt

KUNČAR, Václav: Návrh turistické trasy s využitím řeky Jihlavy. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2013. 60 stran.

Cílem této bakalářské práce je zmapovat turisticky zajímavá místa na Vysočině, konkrétně v okolí řeky Jihlavy. Práce se dělí na dvě části, na teoretickou a praktickou. V teoretické části se práce zabývá obecnou charakteristikou turistiky s důrazem na pěší, ale hlavně vodní turistiku, její historii a vybavení na ni, vodními poměry v ČR, pravidly chování na řekách, časovou kalkulací a charakteristikou řeky Jihlavy a jejím vodopisem. V praktické části jsou potom konkrétní informace o místech na trase Luka nad Jihlavou – Okříšky, návrh turistické trasy.

Klíčová slova:

Vodní turistika, řeka Jihlava, mapování tras

Abstract

KUNČAR, Václav: Proposal tourist routes using the Jihlava river. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Department of tourism. Leader of the thesis PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D. Degree of qualification: bachelor. Jihlava 2013. 60 pages.

The aim of this Bachelor thesis is to map touristically interesting places in Vysočina region, specifically in surroundings of Jihlava river. Thesis is divided into 2 parts, theoretical and practical. Theoretical part deals with general characteristic focused on hiking, but mainly on water tourism, its history and equipment, water conditions in Czech Republic, rules of conduct on the river, time calculation and characteristic of Jihlava river and its hydrography. Practical part contains concrete informations about places on the route laid from Luka nad Jihlavou to Okříšky as well as a suggestion of the tourist route.

Key words: water tourism, Jihlava river, mapping routes

Obsah

Obsah 3

Úvod 5

1 Cíl práce 6

2 Teoretická část 7

2.1 Turistika 7

2.1.1 Historie turistiky 7

2.2 Vodní turistika 8

2.2.2 Táboření 9

2.2.3 Stravování 9

2.2.4 Režim plavby a vedení akce 9

2.3 Historie vodáctví 10

2.4 Vodní poměry v ČR 11

2.4.1 Pravidla chování na řekách 12

2.4.2 Stupně obtížnosti 13

2.5 Vodácké vybavení 14

2.6 Vodácká výstroj 15

2.7 Časová kalkulace 16

2.8 Řeka Jihlava 17

2.8.1 Vodopis 20

2.8.2 Vodáctví na Jihlavě 20

2.8.3 Obtížnost 20

2.8.4 Schéma řeky 21

2.8.5 Charakter řeky 23

2.8.6 Kilometráž řeky Jihlava 24

2.8.7 Legenda ke kilometráži 25

2.8.8 Statistika sjízdných dnů v měsíci - úsek horní 26

3 Praktická část 27

3.1 Charakteristika kraje Vysočina 27

3.2 Vytvořená trasa 28

3.2.1 Dostupnost 31

3.3 První část trasy....31
3.4 Druhá část trasy....35
3.5 Třetí část trasy....42
4. Řízený rozhovor....45
5. Závěr....46
Použité zdroje....47
Seznam tabulek....50
Seznam obrázků....50
Přílohy....52

Úvod

Pro sepsání své bakalářské práce jsem si zvolil téma „Návrh turistické trasy s využitím řeky Jihlavy“. Téma jsem si vybral proto, že vodní turistika je v České republice velice oblíbená, ale přímo v okolí Jihlavy není příliš rozšířená. Rád bych touto prací vrátil regionu Vysočina to, že jsem zde strávil 3 roky života a dosáhl zde vzdělání v oboru, který mě odmala zajímal.

V této práci se zaměřím na turisticky zajímavá místa v okolí řeky Jihlavy s jedinečným „geniem loci“ a na vytvoření trasy, která tato místa propojí s využitím řeky. Opěrné body trasy budou poutní místa v nejširším slova smyslu. Jedná se o místa, které ctí tradici, nebo jsou součástí nějakého zajímavého příběhu. Součástí trasy budou ale i přírodní jevy a jinak zajímavé úkazy.

Praktická část bude zahrnovat popis vybraných poutních míst, která jsou obsažena v trase, kterou vytvořím a zmapuji pomocí GPS.

Realizace navrhnuté trasy by měla v dané lokalitě zlepšit předpoklady pro cestovní ruch. Práce by měla posloužit jako inspirace pro realizaci této trasy a její využití v praxi.

Výsledkem práce bude vytvoření vhodných tras s poutními místy a přírodními jevy, které budou prověřeny v praxi, a to z hlediska časové a fyzické náročnosti.

1 Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce je v první, teoretické části, charakterizovat vodní turistiku a ve druhé, praktické části, zmapovat poutní místa na trase Luka nad Jihlavou - Okříšky, navrhnout turistickou trasu, prověřit ji v praxi a formou rozhovoru tuto trasu zhodnotit.

2 Teoretická část

Jelikož se navrhovaná trasa skládá z kombinace vodní a pěší turistiky, stručně je v této části charakterizuji a popíši jejich historii.

2.1 Turistika

Turistika je zájmová činnost spočívající v krátkodobém cestování a poznávání prostředí, krajiny, památek, zvyků a lidí.

Důležitou složkou životního režimu člověka je rozvoj tělesné kultury, která využívá pohybovou aktivitu k optimálnímu psychickému a fyzickému stavu člověka. Její součástí je i turistika a sporty v přírodě. Rozvoj tělesné kultury je dán společenskými podmínkami.

Turistika - komplex činností spojených s aktivním pohybem a pobytem v přírodě; má za cíl poznání přírodních a společenských poměrů ve zvolené oblasti; k tomu využívá odborně technických znalostí a dovedností

Příroda poskytuje i velké možnosti smyslového vnímání, turistika rozvíjí smysl pro krásu a citové vjemy, poskytuje mnoho příležitostí k výchově kladných morálních vlastností nenásilnou cestou. Tvoří základ při zotavování každé věkové kategorie i s oslabeným zdravím, je součástí i netělovýchovných organizací. [7]

2.1.1 Historie turistiky

Jelikož je tato práce zaměřena na kombinaci pěší a vodní turistiky, stručně zde popíšu jejich historii.

Pěší putování do vzdálených krajin je odedávna spojeno s náboženskými poutěmi často na velké vzdálenosti (Mekka, řeka Ganga, Santiago de Compostela, Jeruzalém, Řím aj.), při nichž poutníci zároveň sbírali zajímavé zážitky a někdy je pak i publikovali.

Turistika v novodobém smyslu slova vznikla koncem 18. století v souvislosti s romantismem a s objevem krás divoké přírody, zejména přímořských krajů a vysokých hor. Kolem roku 1800 se také poprvé objevuje slovo turistika, odvozené z francouzského *tour*, což znamená -

okružní cesta, putování. Jedním z prvních slavných turistů v Čechách byl Karel Hynek Mácha, který chodil většinou pěšky a vyhledával zejména romantická místa, která byla spojena s historií a krásou přírody. Zvláštní půvab pro něj měly hrady a zříceniny. Ale zpět k tématu. Významným vynálezem pro rozvoj turistiky byly železnice, které turistům umožnily dopravovat se do vysokohorských oblastí a jiných zajímavých krajin, kde začaly vznikat turistické ubytovny, hotely a počátky turismu jako hospodářského odvětví. Na území Čech hrála turistika významnou roli v poslední fázi národního obrození zejména ve vzdělaných vrstvách. K jejímu rozšíření přispělo i skautské hnutí. (9)

2.2 Vodní turistika

2.2.1 Obecná charakteristika

Vodní turistiku tvoří tři složky :

1. Vlastní pohyb na vodě – technika jízdy, ovládání lodě
2. Kulturně poznávací činnost spojená s poznáním bezprostředního okolí řeky
3.Odborně–technické dovednosti pro nejnutnější opravy, zajištění lodě,táboření, vaření. (10)

Vodní turistika je tradičně rozdělována na formy krátkodobé a dlouhodobé:

1. **Krátkodobou formou** rozumíme vodáckou akci nepřesahující rámec víkendu, resp. Dvou dnů. Obsahem bývá sjíždění takových vybraných úseků vodních toků, které mají optimální vodní stav a svou technickou náročností jsou přiměřené pro účastníky akce. Na území ČR jsou využívána období jarního tání sněhu, přívalových vod při průtržích či vysokého vodního stavu v potocích a říčkách při podzimním vypouštění rybníků. Je důležité mít připravenou náhradní variantu pro případ změny vodního stavu. Při krátkodobé formě mohou být sjety úseky s vyšším stupněm obtížnosti. Je nutné zajistit zdárný průběh akce a její bezpečnost. Na toky s vyšší obtížností je nevhodné vjíždět osamoceně. Při převrhnutí lodě nastává stav deprese a chybí loď, která by mohla poskytnout v případě potřeby pomoc. (1)

2. Dlouhodobými formami vodní turistiky jsou vodácké akce převážně v době dovolených a prázdnin, velmi často se jedná o rodinnou dovolenou. Jsou náročnější než formy krátkodobé při plánování a přípravě i při vlastní realizaci akce. Vyspělost účastníků v kanoistice bývá menší, jedná se o rekreanty či účastníky dětských

putovních táborů. Tábořiště a kempy bývají v letních měsících přeplněná, vznikají potíže v dopravě a v zásobování, někdy i při vlastní plavbě. Zajištění ubytování, dopravy, stravy apod. v době soustředěného rekreačního provozu vyžaduje dlouhodobější plánování, zahrnuje organizační zajištění tábora či dovolené a bezpodmínečně vyžaduje – vhodný výběr řeky, rámcový program vybudovaný na základě zkušeností, u putovního tábora výběr účastníků (plavci) a vedoucích (odborná licence), materiální zajištění. (1)

Vodní turistika zahrnuje vedle ovládání lodě a znalosti záběrů také:

2.2.2 Táboření

Při putovních akcích využíváme kempů a tábořišť v okolí řeky. Volné táboření je ve střední Evropě natolik omezeno vyhláškami, že je nepovažujeme za reálné (na rozdíl od skandinávských zemí). Při plánování akce s početnější skupinou je vhodné táboření předem objednat. Je nutné zajistit ostrahu či uložení materiálu před zcizením.

2.2.3 Stravování

Při vodní turistice se klade hlavní důraz na snídaně a večeře. Na dobu jízdy je nutné připravit jednu nebo více menších svačin, sestávajících se z trvanlivých potravin. Pitný režim by měl odpovídat celodennímu fyzickému výkonu, pobytu na vzduchu a slunci. Hlavním jídlem bývá večeře, buď jako součást programu uvařená vlastními prostředky, nebo jako stravování v restauracích. U dětských vodáckých táborů se stravování organizuje společně, odpovídá tomu i vybavení na vaření a způsob zásobování (nutno zajistit předem). [10]

2.2.4 Režim plavby a vedení akce

Organizace plavby vychází z všeobecných zásad pro vodácké akce. Je nutné dbát na specifika a věkové zvláštnosti účastníků.

Časová kalkulace proto vychází z cestovní rychlosti (spád řeky, vodní stav, rychlost proudu, překážky, počasí, směr a síla větru, velikost a vyspělost skupiny, typy lodí) tu nelze přesně určit – na tekoucí vodě se může pohybovat od 4 do 12 km za hodinu. Maximální pobyt na řece i s přestávkami předpokládáme v rozmezí 8:30 – 17:00 hodin. Je nutné počítat s časovou rezervou (úraz, opravy, poznávací činnost apod.). (1)

2.3 Historie vodáctví

Řeky byly odjakživa spojnicemi civilizací. Stále ještě existují v dnešní době oblasti, kde nevedou cesty a řeka je jediným přístupem do míst, kde žijí lidé. Určitě najdete taková místa v pralesích Bornea, v západní Africe nebo mnoha zemích Jižní Ameriky či v Asii. Pokud řeka znamenala jedinou spojnici s ostatním světem, naučili se ji lidé velmi rychle využívat. Nejprve se plavili po proudu na několika svázaných větvích, posléze na svázaných kmenech stromů, prvních vorech, a nakonec se naučili vyrábět podlouhlé či oválné lodě. První lodě vydlabávali z kmenů stromů nebo je svazovali z přírodního materiálu. Plavba se vyvíjela v různých místech Země odlišným způsobem. Účel byl však stejný – proplout po řece z míst, kde žili lidé, do jiných míst, kde také žili lidé. Na severu Evropy i Ameriky se objevily kajaky, v mírném pásu a v tropických zemích pak vory a dlabané lodě podobné kanoím. Byly dlouhé, velmi rychlé, ale peřejnatá místa bylo nutné přetahovat či převážet. Postupně začaly lodě sloužit nejen k přepravě, ale i k rybolovu a nakonec ke sportu a k zábavě. (5)

Začátky vodáctví se datují zhruba do druhé poloviny 19. století. V roce 1866 byl v Evropě založen první kanoistický klub.

Rychlostní kanoistika, vodní slalom, vodní turistika i rafting jsou jen různými obdobami jednoho sportu. Jednotlivé disciplíny se odlišují podle druhu a velikosti použitého plavidla. Používaná plavidla jsou kajak, kanoe, pramice a raft. Kánoe a kajak se používají jednomístné nebo dvousedadlové. První vodní slalom se jel v Rakousku v roce 1934 pod názvem „škola jezdců divokých vod“. Od té doby se sportovní turistické sjíždění řek vyvinulo v několik odvětví a okruh zájemců o jízdu po řekách se značně rozšířil. Společný zájem lidi sbližuje a o vodácích to platí dvojnásob. Během roku se vůbec neliší od ostatních lidí, chodí do práce nebo do školy, ale jak přijde léto, začne je přitahovat řeka a ze studenta, zedníka nebo managera se stane „vodák“. (12)

V českých zemích se již ve středověku rozvíjela voroplavba, která fungovala na většině našich řek téměř až do šedesátých let minulého století. Velké lodě – „šífy“ – se u nás stavěly od století devatenáctého a využívaly se k dopravě zboží i lidí. Do tohoto období spadají také počátky rekreační plavby. Vznikaly „sandolíny“, podobné pramicím, a „maňasy“, předchůdci kajaku. Za předchůdce kanoí lze pokládat „coracles“. Jelikož nejprve vznikají veslařské kluby, první výlety po vodní hladině se konaly na veslicích. V sedmdesátých letech se na Vltavě objevují kanoisté, angličtí obchodníci. Podobně jako s lyžováním, i s propagací kanoí u nás začíná Josef Rössler-Ořovský; ve veslařských klubech se objevují první anglické kanoe. Teprve po roce 1910 se začínají vyrábět české kanoe, které z řek postupně vytlačují veslice a

maňásky. Rozvoj kanoistiky probíhá hlavně v Českém Yacht klubu, Klubu českých turistů a mezi skauty. Velmi rychle pak vzniká Svaz kanoistů království Českého. (5)

Po vzniku Československa se kanoistický sport začal rozvíjet rychlým tempem. Bylo založeno mnoho tábořišť při řekách, které slouží vodákům dodnes. V roce 1933 se v Praze konalo vůbec první kanoistické mistrovství Evropy. [4]

Za první republiky vodáctví velmi rychle dosahuje široké obliby, a to jak ve sportovních formách (závodní kanoistice), tak ve formách rekreačních. Rekreační plavba se rozšiřuje po celé zemi, vyvíjí se technika pádlování, technika stavby lodí i materiály, které umožňují vyrábět stále lehčí a pevnější plavidla. Začíná se jezdit na kajacích, v té době převážně skládacích. V druhé polovině 20. století představovalo sjíždění řek určitou formu úniku do přírody, kde v rámci vodácké komunity vznikaly jiné, vřelejší vztahy, než jaké panovaly ve společnosti obecně. Čeští vodáci nezaostávali za světem: podíleli se na odvážných experimentech, jako je rafting (výpravy s Matyldou do Asie) a sjezdy stále obtížnějších vodních toků a extrémních úseků. Po roce 1989 se stejně jako v dalších rekreačních sportovních odvětvích i z „vody“ stává byznys. Vzniká mnoho půjčoven, nových tábořišť, zvláště na atraktivních řekách, a vodáci mají možnosti pořídit si špičkové vybavení. (5)

2.4 Vodní poměry v ČR

Česká republika je jakousi střechou Evropy, jak se s oblibou říká. Naší zemí probíhá hlavní evropské rozvodí, tečou odtud řeky do moře Černého, Baltského i Severního. Určitou zajímavostí je obec Závist v Českém lese, která leží na rozvodí Dunaje a Labe. U domu čp. 17 prý stéká voda ze severní části střechy do Severního moře (do Radbuzy, Berounky, Vltavy a Labe) a z jižní části střechy do Černého moře (Nemanický potok, Černý potok, Naab, Dunaj). (5)

Hlavními povodími jsou v Čechách povodí Labe, Vltavy a Ohře, na Moravě pak povodí Moravy a Odry. Česká republika leží v mírném pásu, kde se zatím střídají jednotlivá roční období. Přestože je obklopena horami, divokých vodních toků zde není tolik jako například v alpských zemích. Zato je u nás mnoho řek a potoků, které protékají nížinami, loukami a lužními lesy. Množství vody v řekách je také možné využít vypouštěním vody z přehradních nádrží či jiných vodních děl. Peřejnaté úseky našich řek tudíž budou mít dostatek vody pro splutí v jarním období, tj. zhruba od února do května, podle vývoje počasí v daném roce. V letních měsících od června po září pak bývají splavné jen nížinné toky, kde si však zase můžeme užít spoustu romantiky a také klidu, pokud si vybereme řeku, kde turistický průmysl

zatím nenabral větší obrátky. V období „babího léta“ a raného podzimu můžeme využít vypouštění některých přehrad (termíny bývají známy předem) ke splutí úseků, které jinak vodu v tomto období nemívají. Na těchto řekách a potocích bývají často v té době pořádány vodácké srazy a splutí, případně i turistické soutěže. Prostor pro rekreační splutí se ale najde vždycky. Občas je třeba zaplatit určitý poplatek, který pořadatelům hradí alespoň náklady na uspořádání akce. Elektrárenské společnosti většinou nevypouštějí vodu zadarmo. Bohužel stále ještě nejsme tak daleko jako například ve Spojených státech, kde je na některých řekách povinné vypouštění pro rekreační a sportovní účely, tedy pro plavbu. Pro mnoho vodáků se plavební sezona scvrkává do jednoho červencového týdne. Jak ale vidíme, splouvat řeky je možné po výrazně delší dobu. V podstatě to jde od března do konce října. Vybavení, které nás ochrání před zimou a chladnou vodou, je v současnosti k dispozici. I v tom jednom červencovém týdnu si však lze vybrat řeku, kde vodáků nebude tolik, abychom museli čekat frontu na nalodění, pak frontu na splutí

Informace o stavu vody na našich tocích lze najít teletextu ČT v sekci počasí, na stránkách Českého hydrometeorologického ústavu (www.chmi.cz), kde se navíc dozvíme o vývoji počasí, případně srážkové činnosti a v neposlední řadě na stránkách www.raft.cz, kde nalezneme aktuální sjízdnost všech toků na území České Republiky. Pokud dokonale pochopíme veškeré souvislosti, můžeme předpovídat povodně. To se zatím nikomu nepodařilo, ale kde je voda v řece pro splutí, to se vodák dozví vždycky. Cenné informace poskytují též stránky jednotlivých povodí, které najdeme na www.povodi.cz. I zde se dočteme momentální denní vodní stavy a průtoky. Minimální a optimální stavy vody pro konkrétní úseky řeky pak zjistíme ve vodáckých mapách a kilometrážích. (5)

2.4.1 Pravidla chování na řekách

Existuje vyhláška, která je sice více zaměřena na motorové lodě a větší čluny, přesto se vztahuje i na menší do 20 m dlouhé plavidlo a vodáky. Jedná se o vyhlášku Ministerstva dopravy č. 344/1991 Sb. Řád plavební bezpečnosti. V ní se dočteme, že na každé lodi musí být vůdce pravidla (kormidelník), který zodpovídá za dodržování výše uvedené vyhlášky, a který je povinen být za plavby na plavidle. Je zde myšleno i na jeho posádku:

Vyhláška říká, že všichni členové posádky jsou povinni plnit příkazy, které jim dává v rámci své pravomoci vůdce lodi. Tyto příkazy musí plnit všechny osoby na plavidle, a to v zájmu bezpečnosti plavby nebo zachování pořádku na plavidle.

Při předjíždění platí, že je povoleno pouze v případě, kdy se předjíždějící přesvědčil o tom, že neohrozí svoji ani jinou posádku. Předjížděné plavidlo však musí podle situace usnadnit předjíždění, to znamená, že po dobu předjíždění musí předjížděné pravidlo snížit svoji rychlost. (11) Tato pravidla lze srovnávat se silničním provozem.

Co se týká obratu plavidel, ten lze provést poté, co se vůdce přesvědčil, že při obratu nebude překážet ostatním plavidlům a tím ohrožovat i jejich bezpečnost.

Vůdce také zodpovídá za technicko-provozní stav svého plavidla, a za správné rozmístění osob na palubě. Pokud by se s ohledem k místním podmínkám zhoršila povětrnostní situace a plavba již nebyla bezpečnou, je povinen vůdce plavbu včas přerušit s ohledem na druh a účel plavidla.

Kormidelník je povinen v případech, pro které není v Řádu zvláštních ustanovení, učinit všechna opatření, která vyžaduje bezpečnost plavby a obecně uznávaná odborná plavební praxe k odvrácení zejména: a) ohrožení lidského života, b) poškození plavidel nebo břehů, staveb a zařízení nacházejících se na vodní cestě nebo v její blízkosti, c) vytvoření plavební překážky. Vůdce, který je v blízkosti plavidla postiženého nehodou, při níž je ohrožená posádka nebo hrozí-li vytvoření překážky v plavební dráze, je povinen neprodleně poskytnout pomoc, pokud tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo tím neohrozí bezpečnost vlastního plavidla. (11)

2.4.2 Stupně obtížnosti

Proudící voda

ZW A -stojatá až slabě proudící, rychlost proudu 3 až 4 km/hod., tj. pomalejší než pěší chůze

ZW B -mírně proudící, souvislý proud dosahuje rychlosti 4-6 km/hod

ZW C -tekoucí rychlost proudu přesahuje 6-8 km/hod. proud je souvislý, netvoří peřeje. Jen za překážkami a místy u břehů se mohou vytvořit zpětné proudy

Divoká voda

WW I - lehká, občas malé peřeje s pravidelnými nízkými vlnami. Jízdní dráhu lze snadno určit

WW II prostředně těžká – častější pravidelné peřeje a pravidelné víry, lehké protiproudy. Jízdní dráhu lze snadno určit

WW III- těžká – časté peřeje s nepravidelnými vlnami (hrozí zalití pro otevřené lodě), víry a protiproudy. Jízdní dráhu nelze vždy snadno určit

WW IV- velmi těžká, dlouhé peřejnaté úseky s vysokými nepravidelnými vlnami, těžkými hřebeny a válci. Velké víry a protiproudy. Jízdní dráhu nelze snadno určit, doporučuje se prohlédnout ji ze břehu

WW V - mimořádně těžká – dlouhé nepřetržité peřeje s těžkými nepravidelnými hřebeny, šikmé válce, velmi silné víry a protiproudy. Nutno často přejíždět zalité balvany. Rychlost proudu mimořádně velká. Trať je nutno obvykle předem prohlédnout

WW VI- nesmírně těžká – stupňování všech jmenovaných těžkostí až na dnešní hranici možnosti překonání. (4)

2.5 Vodácké vybavení

Pod pojmem vodácká výbava rozumíme souhrn všech věcí potřebných pro provozování vodní turistiky. Jsou to nejen věci nutné pro vlastní jízdu na vodě, ale i řada dalších potřebných, např. pro dopravu lodí k vodě, pro opravu lodí, při delších cestách i pro táboření, oblečení vodáka apod.

Vodáckou výbavu rozdělujeme na výzbroj a výstroj.

Výzbroj zahrnuje vše, co potřebujeme pro vlastní vodní turistiku – loď a její příslušenství, bezpečnostní pomůcky pro opravu či vázání lodí atd.

Výstrojí nazýváme vše, co oblékáme na sebe, a to nejen při vlastní plavbě, ale i rezervní oblečení, případně to, co oblékáme po ukončení plavby – při táboření.

Volbu výzbroje i výstroje ovlivňuje řada faktorů:

- roční období, ve kterém jízdu podnikáme
- obtížnost sjížděného vodního toku
- délka pobytu na vodě – zájezd jednodenní či vícedenní
- druh použité dopravy lodí a účastníků.

Je pochopitelné, že volbu a výběr výzbroje a výstroje ovlivní i řada dalších faktorů, z nichž nelze opomenout ani hledisko dostupnosti řady prvků výzbroje a výstroje a v neposlední řadě ani hlediska ekonomická a estetická. (13)

2.6 Vodácká výstroj

Prodloužením vodácké činnosti na převážnou část roku se změnila i hlediska na vodácké oblečení. Dnes musí aktivní vodní turista počítat s vodáckým vybavením v rozsahu teplot -5 až + 40 °C. I zde však příznivě zasáhla chemie a průmysl výroby plastů. Řada nových syntetických materiálů nám umožňuje zajistit dobrou izolaci vodáka jak proti pronikající vodě, tak proti tepelným ztrátám. (13)

Na tělo je vhodné obléct v případě teplého počasí plavky nebo trenýrky z rychle schnoucí tkaniny. Proti spálení se chrání lehkým bavlněným tričkem, příp. plátěným kalhotami. V chladnějším počasí je možné tuto výbavu doplnit tenkým vlněným svetrem nebo bundou a kalhotami ze syntetických vláken. Tato souprava používaná často atlety a lyžaři při tréninku, má řadu výhod – je lehká, pevná, dobře udržuje teplo, do určité míry je nepromokavá a především po namočení rychle uschne. Proto jsou polyamidové komplety mezi vodáky tak oblíbeny. Svým střihem a nemačkavou úpravou jsou vhodné i pro krátké návštěvy měst, např. při nákupu apod.

Za deště obléká vodák dvoudílný oblek (bunda a kalhoty), ušitý z bavlněné tkaniny jednostranně pogumované, který má švy utěsněny podlepením. Bunda je pevně uzavřena ke krku a na rukávech (k dobrému těsnění u krku se používá bavlněný šátek, k těsnění rukávů se přetahují pryžové nebo neoprénové manžety). Takto vodotěsně upravenou bundu oblékají i vodáci na uzavřených lodích při sjezdu řek vyšších stupňů obtížnosti. V současné době se tyto obleky zhotovují z lehkých syntetických tkanin, jejichž povrch je upraven nepropustným nánosem termoplastu. Oproti bavlněným tkaninám mají výhodu v rychlém schnutí. Střih těchto obleků je individuální a každý výrobce volí vlastní způsob šití. Základem úvahy o střihu je však zásada co nejmenšího počtu švů.

Pro chladné období nebo pro jízdy na studené vodě horských řek se používá oblek z neoprenu, tj. mikroporézního syntetického kaučuku. Jedno nebo dvoudílný oblek je ušit tak, aby přiléhal na tělo. Tenká vrstva vody, která pronikne ke kůži, je bez pohybu a rychle se tělesným teplem ohřeje, a tak se udržuje povrch kůže v teplotě těla. Oblek se často doplňuje neoprénovými ponožkami nebo holínkami. (13) Neopren i boty se mohou objednat v půjčovnách.

Pro studené období možno neoprénový oblek nahradit kombinací obleku z nepropustné tkaniny a vlněného prádla. Vlna totiž po zvlhnutí nestudí, naopak dále hřeje. Vždy platí zásada, že několik tenkých vrstev hřeje více než jedna silná.

Nezbytným doplňkem pro bezpečnou jízdu na divokých vodách je plovací vesta. (13)

Plovací vesta pomáhá při plavání jak na jezu uprostřed vln, tak na divoké vodě. Chrání také při nárazu na kameny. Zároveň hřeje a podvědomě zvyšuje psychiku vodáka v obtížné situaci. Pro děti a mládež je povinná na jakékoliv vodě. Pro běžnou turistiku na řekách stačí vesta, která dobře drží na těle a nebrání pohybu. [6]

Nohy je nutno na našich řekách chránit ve všech ročních obdobích. V lodi proti odření o drsný laminát, v řečišti proti otlučení o kameny při záchraně lodi, případně proti zranění o střepy, konzervy apod. Nejvhodnější pro letní období je plátěná obuv, nebo ještě lépe plátěné kopačky, které mají podrážku opatřenou gumovými špunty, takže nekloužou. Oba druhy dobře drží na noze a chrání kotníky, což se nedá říci o jinak velmi oblíbených teniskách. Holínky klasického typu jsou pro jízdu na vodě nevhodné vzhledem k tomu, že při sedu v kajaku i při klečení v kanoi se do nich snadno nabere voda. Vhodné jsou pouze holínky neoprenové. (13)

Doplňkem vodácké výstroje je i nepromokavý lodní pytel nebo barel na přepravu zavazadel. Velikost se odvozuje od toho, kolik věcí s sebou vozíme. Existuje rozpětí od 5 až do 100 l. Pytle jsou svařeny z nepromokavých materiálů. [6]

Hlavu chráníme proti dešti, proti chladu vlněnou čepicí – tyto pokrývky však používáme pouze na řekách nižší obtížnosti. Na těžších řekách je nezbytné používání ochranné přilby, která chrání hlavu nejen při zvrhnutí, kdy je po určitou kratší dobu hlava pod hladinou, ale především při pokusech o eskymácký obrat, kdy často zůstává hlava u dna delší dobu (zejména při opakovaných pokusech). Nejvhodnější typ přilby je vyroben z laminátu vejčitého uzavřeného tvaru, který chrání spánky, s výřezy pro odtok vody. Méně vhodné jsou přilby z termoplastů, vyráběné pro hokejisty, protože tvar přilby nechrání dostatečně hlavu ze strany při bočním nárazu. (13)

Přilba chrání hlavu jezdce proti nárazu do kamenů při pádu lodě do řeky, ale i při podjíždění a míjení překážek. (12)

2.7 Časová kalkulace

Při plánování vodácké túry je zvláště důležité vycházet z hodinových a denních výkonů rozumně stanovených tak, aby daný program byl splnitelný. Při určení cestovní rychlosti na různých řekách musíme brát v úvahu hlediska, jako je spád vodního toku, okamžitý vodní stav, rychlost proudu, charakter řečiště, šířka a směr řečiště (přímé či křivolaké), množství a druh překážek (padlé stromy, prahy, jezy, přehrady apod.).

Dalšími důležitými činiteli jsou roční období, počasí, směr a síla větru, počet lidí ve skupině, fyzická a technická zdatnost účastníků, intenzita pádlování, druh a typ lodí.
Podle zkušenosti počítáme asi s těmito přibližnými údaji:

Stojatá voda	mládež kánoe kajak	3-4 km/h 4-6 km/h 5-7 km/h
Peřejnatá řeka	velmi široké rozmezí podle podmínek	4-12 km/h
Potoky, říčky		3 km/h

Při kalkulaci předpokládáme, že se z celého dne využije k jízdě na vodě doba od 8 hodin až do 17 hodin, s jednou hodinou polední přestávky. Při propočtu denního výkonu odečítáme čas na ostatní činnost, jako vycházky, nákupy, prohlídky apod. Dále je nutno počítat s dostatečnou rezervou na nepředvídané zdržení, jako poškození lodi, špatný odhad cestovní rychlosti, úraz apod. Při jedno- a dvoudenních zájezdech počítáme s 1,5 až 2 hodinami u vícedenních s jedním až dvěma dny rezervního času. (13)

2.8 Řeka Jihlava

Jihlava pramení u obce Jihlávka, v jižních svazích Lísku (760m), v nadm. výšce 670m. Několikrát mění směr toku, až nakonec v prostřední z novomlýnských nádrží ústí zleva do Dyje na říčním km 66, v nadm. výšce 170m. (7)
V místopisném svazku Vlastivědy moravské Jihlavský okres z roku 1901 je řeka Jihlava *„nejhlavnější tekoucí vodou okresu Jihlavského, berouc původ svůj z odtoků několika rybníků u vesnice Jihlávky na hranicích Českomoravských ve výši 670 m a plyne jakožto potok směrem až k Rantířovu, kde mění směr toku svého na východní, jejž má až k Helenovu. U města Jihlavy vlévá se do ní z pravého břehu říčka Jihlávka od Stonařova plynoucí. Touto zesílena, teče od Helenova směrem jihovýchodním až po Bítovčice. Obrátivši se tu na jih, pije z pravého břehu pod vesnicí Přímělkovem říčku Brtničku, a berouc se dále kolem vesnice Smrčného ku Třebíči, zahýbá opět na jihovýchod, kteryžto směr sleduje až ku svému spojení se Svratkou, která prostřednictvím řeky Moravy a Dunaje vody Jihlaviny vlévá do Černého moře“.* Alois Pátek, učitel v Lukách nad Jihlavou a autor tohoto svazku, neopomněl dodat, že od Horní Cerekve po Jihlavu tvoří řeka historickou hranici mezi Čechami a Moravou.

Cesta krajinou staré i dnešní Jihlavy započíná u obce Jihlávka, na jižním úbočí vrchu Lísek, v Křemešnické vrchovině v nadmořské výšce 670 m, kde má úředně stvrzený pramen. Na své pouti k soutoku se Svratkou a Dyjí ve střední Věstonické nádrži Vodního díla Nové Mlýny urazí 185 km, pohltí mnoho potoků, říček i několik řek. Před vybudováním novomlýnských nádrží končila její cesta severně od Mušova, kde se spojila se Svratkou. Samotné jméno řeky je starého původu. Nejpravděpodobnější se zdá výklad, že název toku pochází ze staroslovanského „jegla“, což znamenalo jehlu, za niž měla být označena řeka s ostrými kameny. Zcela odmítnout však nelze ani názor, že pojmenování řeky má základ v německém Igulaha (Igulache) ve významu „ježový potok“, tedy tok s kamenitým, hrotitým dnem. V písemných pramenech je jméno řeky poprvé uvedeno 8. května 1226 v listině papeže Honoria III. pro klášter premonstrátů v Želivi. Z hlediska kulturně historického je kupodivu celá oblast horního toku Jihlavy rozmanitá, jak ji vytvářely dějiny v neustálém dialogu s přírodou, která v něm udávala tón. Krajinu ve vyvýšených pásmech Českomoravské vrchoviny pokrýval téměř neprostupný prales a trvalejší osídlení sem přichází až na začátku druhého tisíciletí našeho letopočtu. Nálezy antických mincí však dosvědčují, že patrně již na konci starověku tudy procházely stezky spojující vyspělou podunajskou oblast s jižní Moravou a středočeským Polabím. Dominantní roli v osídlování centrální části Českomoravské vrchoviny sehrála kolonizace, která postupovala jak z moravské, tak i české strany. Na dosavadní kolonizaci domácím obyvatelstvem z jihomoravských a středomoravských nížin navazuje vlna přílivu cizích, především německých kolonistů. Na Moravě přenechávají panovníci iniciativu a poskytují půdu olomouckému biskupovi, panským rodům a klášterům, z nichž sem zasáhl klášter tišnovský a třebíčský. Vlastní osazování půdy prováděli lokátoři šlechtického nebo městského původu. Ti vyhlédli území k založení vesnice, přivedli kolonisty a rozdělili mezi ně půdu. Povinnosti a práva nových osadníků dohodli lokátoři s majitelem a na vesnici pak zpravidla zakotvili v privilegovaném postavení rychtářů. Ve 13. století se kolonizace této oblasti rychle rozvinula, což především souviselo s objevem stříbrné rudy. Po staré těžbě zbyly jenom zavalené štoly, šachty, obvaly na důlních dílech a jména polních a lesních tratí. K pozoruhodným technickým památkám patří několikakilometrový vodní náhon podél řeky Jihlavy ke Starým Horám.

Vraťme se však k naší řece. Ta na svém horním toku protéká širokým údolím, kde leží Horní Cerekev, Batelov, Dolní Cerekev a Kostelec. Na jižním konci Kostelce se Jihlava spojuje se svým prvním větším přítokem, vodnatým Třešťským potokem. U Dolní Cerekve začíná naučná stezka procházející přírodním parkem Čeřínek, vyhledávaným objektem celoroční rekreace a turistiky. Na 6.5 km dlouhé trase, která směřuje do vrcholových částí tohoto

rozložitého zalesněného masivu, je 14 zastávek s informačními panely u biologicky cenných lokalit a atraktivních reliktů neživé přírody. Od ústí Třešťského potoka se údolí Jihlavy postupně zahlubuje a v okolí Rantířova nabývá romantický ráz. Nad Rantířovem je Pekelský mlýn, jeden z nejstarších v okolí Jihlavy. Dále po toku řeky, v hluboce zaříznutém údolí, je nad pravým břehem nejstarší přírodní rezervace na Jihlavsku, Zaječí skok (1924). Pozoruhodnou botanickou lokalitu tvoří smíšený les na skalách a příkrém svahu s vegetací a flórou různého zeměpisného původu. Úzké údolí řeky se nad Starými Horami rozestupuje, v okolí Hruškových Dvorů se však opět zužuje a nabývá podobu kaňonu. Krajinu tu dotváří údolí Jihlávky, říčky zprava ústící do Jihlavy. Zde se nacházel brod, který využila Haberská stezka, propojující v raném středověku Dolní Rakousy, západní část Moravy a střední Polabí. Ostroh, jenž u soutoku vznikl, využili v poslední čtvrtině 12. století slovanští kolonisté k vybudování osady, pojmenované podle řeky. Záhy dějiny osady na Jihlavě ovlivnilo stříbro, a když bylo zapotřebí za drahým kovem pronikat do podzemí, zrodilo se hornictví. Zanedlouho se začalo formovat na návrší na pravém břehu Jihlavy nové sídliště, které dostávalo podobu města, opírající svůj rozkvět o bohatství ze stříbrných dolů. Zeměpisná poloha tak předurčila Jihlavu už od dávných dob k tomu, aby se stala nejen důležitou křižovatkou cest, ale i významným střediskem hospodářského a kulturního života.

Až k Přibyslavicím u Okříšek, kde vtéká do Třebíčské kotliny, se Jihlava vine hlubokým údolím, napříč prostupujícím severní část Brtnické vrchoviny, jejíž okolní kopce převyšují 550 m n. m. Zdaleka není všude spoutaná v regulovaném řečišti a může na jaře v době tání a v období vydatných dešťů ukázat svoji utajenou sílu. Strhává pak travnaté břehy, keře a stromy a kalnými vodami zaplavuje louky. Ohrožuje však i lidská obydlí, podemílá komunikace a mosty. Při ústí levobřežního Kozlovského potoka se rozložilo městečko Luka nad Jihlavou s barokním zámkem na pravé straně údolí. Panskému sídlu tvoří důstojnou protiváhu kostel sv. Bartoloměje na protější straně. Přímo v závěru údolí říčky Brtnice, před jejím soutokem s Jihlavou, spočívá na skalnatém ostrůvku úchvatná zřícenina hradu Rokštejna. Jako přírodní památky jsou na katastrálním území obce Vržanov, rozložené nad levým břehem Jihlavy, chráněny lokality Pahorek u Vržanova a Prosenka. Jedná se o bývalé pastviny na travnatých svazích s výskytem květeny typické pro podhorskou oblast a jedno z posledních nalezišť ohroženého vstavače obecného. Starobylou tradici správního střediska mají Přibyslavice, proslavené však především jako mariánské poutní místo. Na pravém břehu Jihlavy leží Okříšky. Byly sídlem velkostatku, v roce 1871 je se světem spojila Rakouská severozápadní dráha z Německého Brodu do Znojma a dále do Dolních Rakous, a když byla roku 1886 zprovozněna místní dráha ze Zastávky u Brna do Okříšek, staly se významnou

železniční křižovatkou. U řeky Jihlavy vyrostla i Třebíč, jedno z předních západomoravských měst, honosící se románsko-gotickou bazilikou sv. Prokopa, nejvzácnější částí klášterního komplexu přestavěného na zámek. (2)

2.8.1 Vodopis

Od pramenů až ke vtoku do Svratky činí výškový rozdíl (spád) 480 m. Délka toku je 183,3 km, v přímé čáře 100 km. Povodí zabírá 3117 km2. Průměrný průtok v ústí 11.7 m3/sec. Na řece Jihlavě byly v letech 1970-79 vybudovány dvě vodní nádrže. Dalešická a Mohelno. Obě nádrže mají příznivý vliv na jakost vody v řece Jihlavě, která vzniká samočisticím procesem a vykazuje kvalifikaci I.B. (6)

2.8.2 Vodáctví na Jihlavě

Vodáci mohou sjíždět jen horní tok, který mívá vodu v jarních měsících, a dolní tok pod přehradou Mohelno, kde je třeba pro úspěšné splutí vypouštění vody z hráze.
Četné jezy jsou většinou pro naše lodě nesjízdné a je bezpečnější je přenést. (5)

2.8.3 Obtížnost

Z níže uvedené tabulky vyplívá, že řeka Jihlava je rozdělena na 3 úseky. Každý je jinak obtížný. Mnou vytvořená trasa se nachází na úseku horním, to znamená, že se jedná o úsek, který označujeme jako vodu divokou, ale nejlehčí možnou z jejího dalšího dělení. Nachází se zde malé peřeje s pravidelnými vlnkami. Jízdní dráhu lze snadno určit.

	Úsek	**Říční km**	**Obtížnost**
horní	Dolní Cerekev - Vladislav	163.6 - 88.6	WW I-
střední	Vladislav - hráz přehrada Mohelno	88.6 - 59.2	ZWA
dolní	Mohelno - Letkovice	59.2 - 41.7	WW I
	Letkovice - ústí do Dyje	41.7 - 0.0	ZWC

Tabulka č. 1 – Obtížnost řeky Jihlava

2.8.4 Schéma řeky

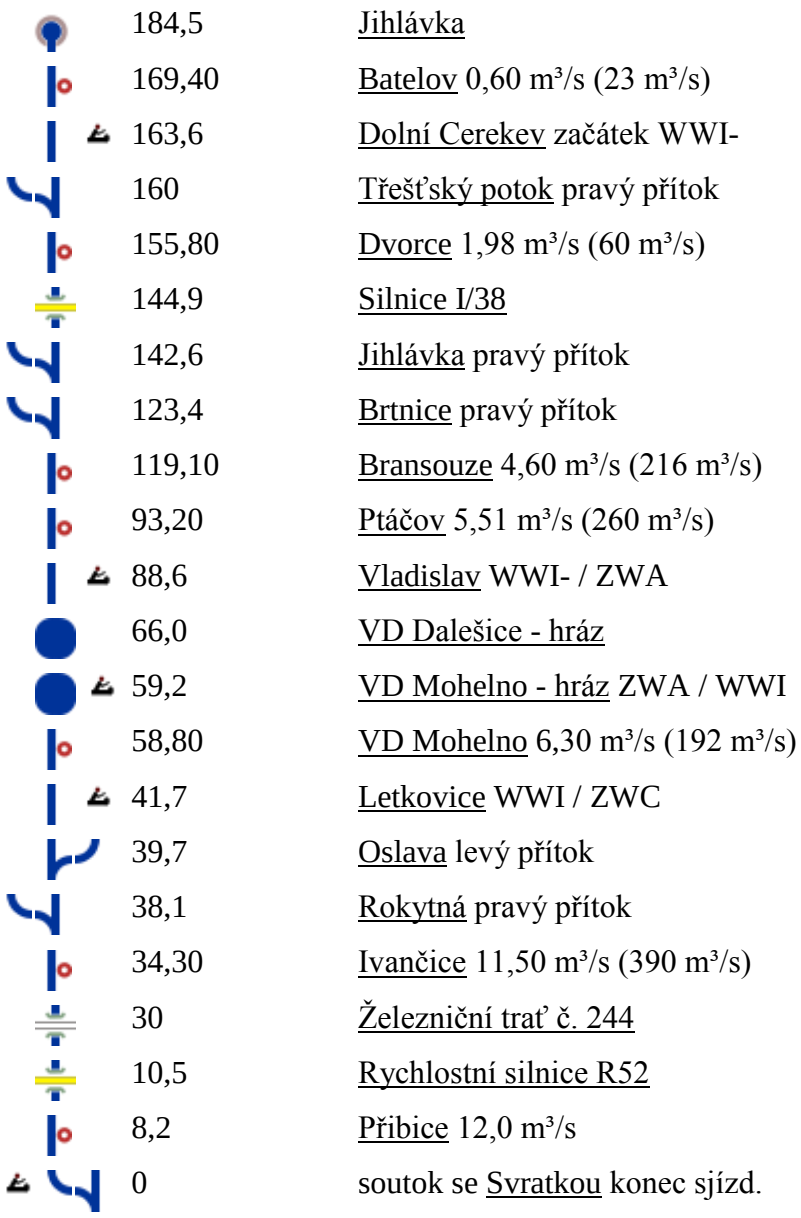

184,5	Jihlávka
169,40	Batelov 0,60 m³/s (23 m³/s)
163,6	Dolní Cerekev začátek WWI-
160	Třešťský potok pravý přítok
155,80	Dvorce 1,98 m³/s (60 m³/s)
144,9	Silnice I/38
142,6	Jihlávka pravý přítok
123,4	Brtnice pravý přítok
119,10	Bransouze 4,60 m³/s (216 m³/s)
93,20	Ptáčov 5,51 m³/s (260 m³/s)
88,6	Vladislav WWI- / ZWA
66,0	VD Dalešice - hráz
59,2	VD Mohelno - hráz ZWA / WWI
58,80	VD Mohelno 6,30 m³/s (192 m³/s)
41,7	Letkovice WWI / ZWC
39,7	Oslava levý přítok
38,1	Rokytná pravý přítok
34,30	Ivančice 11,50 m³/s (390 m³/s)
30	Železniční trať č. 244
10,5	Rychlostní silnice R52
8,2	Přibice 12,0 m³/s
0	soutok se Svratkou konec sjízd.

Vodní tok
Pramen toku
Pramen toku v rybníce, nádrži, nebo jezeře
Záhyb vpravo (po proudu)
Záhyb vlevo (po proudu)
Přítok zprava po proudu řeky

	Přítok zleva po proudu řeky
	Ostrov
	Ostrov s levým ramenem řeky nevýrazným nebo s náhonem k méně významnému mlýnu
	Ostrov s pravým ramenem řeky nevýrazným nebo s náhonem k méně významnému mlýnu
	Rybník, příp. vodní nádrž
	Větší rybník, příp. vodní nádrž
	Peřeje
	Propadání (vstup toku do podzemí)
	Vyvěračka (výstup toku z podzemí)
	Zdymadlo
	Přemostění silnicí
	Jiné přemostění
	Jiné širší přemostění
	Přemostění železniční tratí
	Státní hranice
	Měrná stanice nalevo po proudu (průměrný průtok, stoletá voda)
	Měrná stanice napravo po proudu (průměrný průtok, stoletá voda)
	Sídlo na pravém břehu řeky (po proudu)
	Sídlo na levém břehu řeky (po proudu)
	Mlýn nalevo po proudu řeky
	Mlýn napravo po proudu řeky
	Továrna nalevo po proudu řeky
	Továrna napravo po proudu řeky
	Přístav na pravé straně řeky (po proudu)

	Přístav na levé straně řeky (po proudu)
	Přístav po obou stranách řeky
	Přístaviště mimo tok řeky
	Odbočka do přístaviště mimo tok řeky
	Úsek sjízdný vodáky

Tabulka č. 2 – Schéma řeky Jihlava

2.8.5 Charakter řeky:

Úsek	**okolí**	**typ lodě**	**doporučeno pro**	**rychlost plavby**
horní	pěkné údolí, lesy	otevřené	znalé	5 - 6 km/h (3 dny)
střední	údolí, lesy	otevřené	začátečníky	4 - 5 km/h
dolní	údolí, pak nížina	otevřené	začátečníky	5 km/h

Tabulka č. 3 – Charakter řeky

2.8.6 Kilometráž řeky Jihlava

Kilometráž úseku, který je součástí trasy.

130,5	p [404] Luka nad Jihlavou vp vl vl vp
129,8	p Luka n. J. 200 m vp
129,2	v 2,3 X N vp
127,8	v 1,5 N vp. Bítovčice vp vl
127,6	s Křenický p.
126,9	p Rozseč vl Bítovice 200 m vp
126,3	v 1,5 N vl
124,3	v 1,5 N vp c Přímělkov vp Střížov - Přímělkov 100 m vp
123,6	p + 200 m Brtnice
121,7	v 1,5 N vp c Dolní Smrčné vp D. Smrčné 300 m vp
121,2	v 1,5 N vp
119,8	1 N vp
119,2	s [403] Bransouze vp vl vp Bransouze 400 m vp
118,5	v 1,5 N vp + 300 m Radotínský p.
116,3	v 1,3 N vl s Číchov vp vl vl 200 m p Číchov 300 m vp
113,8	!! rozvalený , býv. Křástkův mlýn + 600 m p
112,8	v 1,5 N vl Kratochvílův mlýn
111,4	v 1,5 N vp Dvořákův mlýn
110,6	s Přibyslavice vp vp
110,4	v 1,8 N vp c Čihalínský p.

Tabulka č. 4 – Kilometráž řeky Jihlava

2.8.7 Legenda ke kilometráži

	jez bez propusti, stupeň, přehrada, hráz, stavidlo		organizované tábořiště	Ú	ústí řeky a jejích přítoků
	jez, propust vlevo	T	veřejné (organizované) tábořiště	v	výška jezu v m
	jez, propust vpravo	A	autokemp, kemp	VD	vodní dílo
	jez, propust uprostřed		místo nouzového táboření	N	náhon
	jez, přenášení vlevo		pitná voda	PK	plavební komora
	jez, přenášení vpravo		nákupní možnosti	dl	dlouhý
s	silniční most		možnosti stravování	vp	vpravo
ž	železniční most		hospoda, kiosek	vl	vlevo
c	most cestní s polní cestou		zdravotnická služba	stř	středem
p	lávka (most) pro pěší		ubytovací možnosti	p.	potok
	vodočet		pošta	ř.km	říční kilometr
	obvyklý začátek plavby		zámek, hrad	MV	malá voda
	obvyklý konec plavby		zřícenina	SV	střední voda
	sjízdné		železniční zastávka	VV	velká voda
x	nesjízdné, neprůjezdné		železniční stanice	kam.	kamenný, kamenitý
!!	pozor, nebezpečí		kostel, kaple	stp.	stupeň
	přítok zleva		přívoz	vdp.	vodopád
	přítok zprava		přístaviště lodní dopravy	RS	rekreační středisko

Tabulka č. 5 – Legenda kilometráže [8]

2.8.8 Statistika sjízdných dnů v měsíci - úsek horní

(Popisovaná trasa se nachází v horním úseku)

Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rok 2012	24	9	25	3	2	1	3	1	0	0	0	0
Rok 2011	31	20	15	7	1	1	2	2	3	0	0	0
Rok 2010	7	3	31	28	16	21	7	26	11	27	1	19
Rok 2009	0	2	29	18	0	8	22	4	0	0	0	3
Rok 2008	13	18	31	14	0	0	0	1	0	0	0	0
Rok 2007	1	28	31	13	0	1	0	1	4	0	23	25
Průměrně dnů od 26.11.2001	12	14	25	17	7	6	4	7	5	5	5	7

Tabulka č. 6 – Statistika sjízdných dnů [5]

3 Praktická část

3.1 Charakteristika Kraje Vysočina

Už z názvu je patrné, že se tento správní celek rozkládá na velké části Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvlněné krajiny mezi Čechami a Moravou. Ta dosahuje nadmořské výšky přes osm set metrů ve dvou výrazných masivech, a to Žďárských vrších na severu a Jihlavských vrších na jihozápadě kraje. Hlavní evropské rozvodí táhnoucí se podél bývalé zemské hranice dělí kraj na dvě téměř stejně rozlehlé části. Kraj Vysočina se rozkládá na ploše 6 796 km^2, celkový počet obyvatel přesahuje 511000 obyvatel.

Zvlněná vrchovina, členěná táhlými kopci a údolími, byla původně pokryta neprostupným pralesem. Několik generací obyvatel tuto část země proměnily v harmonickou kulturní krajinu, v níž se nachází množství lesů a hájů ale i pole, pastviny a louky. Každý potok je přehrazen řadou rybníků, které plní funkce od hospodářských přes rekreační až po krajinotvorné.

Přírodní podmínky rozptýlily obyvatele kraje do více než tisíce sídel, která jsou propojena hustou sítí silnic. Pro Vysočinu jsou charakteristické malé vesnice vzdálené nepříliš od místního centra, kterým bývá klidné město se třemi až deseti tisíci obyvatel. Pouze čtyři města mají více než dvacet tisíc obyvatel, krajské město Jihlava dosahuje počtu padesáti tisíc. S rostoucí životní úrovní a mobilitou obyvatel lze očekávat, že toto uspořádání bude výhodou. Umožňuje využívat pozitiva venkovského bydlení a zároveň zaručuje dostupnost městského centra.

Metropolí kraje je město Jihlava. Jedná se o nejstarší horní město českých zemí, které patřilo ve středověku k nejbohatším městům celého českého království, především díky těžbě stříbra. Rozkládá se na hranici mezi Čechami a Moravou.

Kraj je umístěn v populačním i dopravním středu země. Vysočinou prochází hlavní dopravní tepna České republiky, dálnice D1. Ekonomika východní části kraje je ovlivněna sousedící brněnskou aglomerací, severozápad je již spádovou oblastí hlavního města Prahy. Tato strategická poloha proto v posledních letech přilákala řadu zahraničních investorů, kteří sem soustřeďují nejen výrobní kapacity, ale rovněž výzkum a vývoj.

Historie zanechala na Vysočině množství památek, z nichž tři – historické centrum Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou, židovské město a bazilika sv. Prokopa v Třebíči – jsou zařazeny mezi světové kulturní dědictví UNESCO. Přírodní bohatství kraje tvoří CHKO Žďárské vrchy, Železné hory, národní přírodní rezervace Mohelenská hadcová step, Velký Špičák a četné přírodní rezervace.

Vysočina je místem, kde se dá dobře žit, pracovat, podnikat a kam se dá přijet na návštěvu za poznáním a odpočinkem. [1]

3.2 Vytvořená trasa

Trasa začíná 12 kilometrů za krajským městem Jihlava v Lukách nad Jihlavou. Je vedena po řece Jihlavě 20 km po proudu až do Přibyslavic. Na této trase jsem vymezil 3 místa, kde se z lodí vystoupí a pokračuje se pěšky po zajímavých přírodních a kulturních místech. První trasa začíná ještě před samým vyplutím, a to z Luk nad Jihlavou do malé vísky jménem Vysoké Studnice, kde se nachází poutní kostel Nejsvětější trojice, a zpět do Luk nad Jihlavou. Tato trasa je vedená po ne příliš rušné silnici druhé třídy. Cesta je dlouhá celkem 7,2 km. Poté následuje začátek plavby po řece na úseku dlouhém 6,2 km až k turistickému rozcestí – Přímělkov rozcestí, které se nachází za jezem vedle silničního mostu. Z tohoto místa se lze vydat na nejnáročnější úsek celé trasy, a to do Brtnice, přes zříceninu hradu Rokštejn a přírodní rezervaci Údolí Brtnice. Na tuto trasu bych doporučoval turistickou pevnou obuv, protože zejména je-li mokro, terén je podmáčený a velmi kluzký a bahnitý. Jelikož se prochází přírodní rezervací, naleznete zde pouze dřevěné mosty a lávky, které jsou za vlhka velmi kluzké. Z turistického rozcestí se vydáme po zelené turistické značce (před železničním přejezdem doleva) přes louku, až dojdeme k dřevěnému mostu přes říčku Brtnici. Pokračujeme podél řeky až ke zřícenině hradu Rokštejn. Odtud se vydáme po modré turistické značce, která vede až do města Brtnice. Zde bych doporučoval napojit se na městský okruh nejvýznamnějších památek, který je viditelně označen a jednotlivé body jsou podrobně popsány. Z Brtnice se vydáme po žluté turistické značce směrem na Bransouze. Trasa vede po asfaltové cestě do prudkého kopce zhruba dva kilometry ke křižovatce, po které pokračujeme rovně a po zelené turistické značce jdeme směrem do Panské Lhoty. Odtud pokračujeme po zelené zpět až k Přímělkovu rozcestí. Zde se opět vydáme po řece do kempu Červená Lhota Kratochvíl. Odtud vede trasa do Přibyslavic, kde plavba končí. Z Přibyslavic

se vydáme pěšky do Okříšků, kde celá trasa končí. Jestliže se sejde parta zkušenějších vodáků, kteří by chtěli pokračovat, po dalších zhruba devíti kilometrech se nachází Třebíč, která je na památky velmi bohatá.

Obrázek č. 1 – Začátek trasy

Obrázek č. 2 – Jez Luka nad Jihlavou

Obrázek č. 3 – Jez č.4 Přímělkov rozc.

Obrázek č. 4 – Údolí Brtnice

Obrázek č. 5 – Lávka přes Brtnici

Obrázek č. 6 – Jez č. 5 Dolní Smrčné

Obrázek č. 7 – Jez č. 6

Obrázek č. 8 – Jez č. 12

Obrázek č. 9 – Úsek trasy po řece Jihlavě

3.2.1 Dostupnost

Luka nad Jihlavou se nachází 12 km za Jihlavou, proto se sem dá snadno dostat jak po silnici, tak i vlakovým spojením, které je velmi frekventované a pro vodáky díky zavazadlovým prostorům souprav i velmi praktické.

3.3 První část trasy

Luka nad Jihlavou – Vysoké Studnice a zpět
Délka trasy: 7 km

Obrázek č. 10 – Luka nad Jihlavou – Vysoké Studnice

Místopis

Luka nad Jihlavou

Městečko se rozkládá v údolí řeky Jihlavy, v místě, kde do Jihlavy ústí Kozlovský potok. Původně ves zřejmě vznikla na důležité obchodní cestě, která vedla z Brtnice na Polnou. V písemných pramenech se o vsi zmiňuje až v roce 1360, odkdy se v jejím držení střídaly vladycké rody, sídlící na zdejší tvrzi. Až císařovna Marie Terezie svým diplomem z roku

1755 povýšila Luka na městečko. V témže roce zde byla založena i vlnařská manufaktura, která významně ovlivnila zdejší život. Podobně jako v roce 1871 zahájením železničního provozu na trati Znojmo – Okříšky – Jihlava – Havlíčkův Brod.

Zámek, opravený současným majitelem, působí společně s kostelem svatého Bartoloměje jako největší dominanty města. Zámek je v současné době v soukromém vlastnictví, proto je stejně jako zámecké zahrady nepřístupný. Toho litují i zdejší obyvatelé, nejenom proto, že v něm stojí Kaple Panny Marie Pomocné a 14. sv. Pomocníků., kterou nechal v roce 1734 postavit hrabě Gellhorn a jeho žena jako výraz díků za záchranu života, když byli na cestě v Rakousku přepadeni loupežníky, ale i proto, že se jedná o 19 ha rozsáhlý komplex založený v anglickém stylu.

Zmiňovaný *kostel sv. Bartoloměje* je pozdně barokní stavba, která byla postavena v letech 1755-1763 za Dominika hraběte z Kounic na místě původního románského kostela vyplněného Švédy. Spodní část věže se dochovala a je to nejstarší stavební památka v obci (kolem roku 1200). Z vybavení kostela jsou nejstarší tři zvony, které nechal v 16. století zhotovit Vilém z Pernštejna. Na oltáři je vyobrazena Madona s Ježíškem z druhé poloviny 17. století, zřejmě práce italské školy.

Vedle kostela stojí *kamenný kříž*, který byl pořízen v roce 1848 na památku zrušení roboty.

Cestu z Luk do Vysokých Studnic lemují *Boží Muka* a několik kamenných křížů. To dokazuje, že se zde v minulosti pravidelně konaly poutě. (2), (3)

Obrázek č. 11 – Zámek Luka n. Jihlavou

Obrázek č. 12 – Muzeum Luka n. Jihlavou

Obrázek č. 13 – Kostel sv. Bartoloměje

Obrázek č. 14 – Boží Muka

Vysoké Studnice

První dosud známá písemná zmínka o obci pochází z roku 1426 a nachází se v jihlavské městské knize. Ves ale vznikla pravděpodobně v druhé polovině 13. století na území třebíčského kláštera, kterému patřila až do jeho zániku koncem 15. století. Během 16. století se zde vystřídalo několik šlechtických rodů. V roce 1605 nechal rod Grýnů ze Štyrcenperka postavit na kopci nade vsí privátní protestantskou modlitebnu – dnešní katolický *kostel Nejsvětější Trojice*. V roce 1665 nechala tehdejší majitelka vysvětit modlitebnu na katolickou kapli. Další majitel, který se zasadil o významnou proměnu kaple a jejího okolí byl hejtman kraje Jan Kryštof Říkovský, který v roce 1718 nechal provést celkovou rekonstrukci věže. Roku 1899 byly pořízeny nové varhany, které jsou v kostele dodnes. Ty prošly v letech 1949 a 2004 opravou. Ke stavbě kostela se vztahuje pověst, která praví, že kostel začali stavět na kopci dnes zvaném Babylon. Jednou ráno stavebníci přišli do práce, ale postavené zdi zmizely. Stály na místě, kde kostel stojí dnes. Když se tak stalo třikrát, dostavěli kostel na nynějším místě. Roku 1720 byl kolem kostela založen hřbitov, po jehož obvodu byly vystavěny tři kaple, které symbolizují Nejsvětější Trojici: 1. Seslání Ducha svatého, 2. Boha Otce, 3. Boha Syna-Boží hrob. Čtvrtá stavba byla postavena v roce 1966 jako márnice. Kostel stojí na 597 m vysokém kopci a je od něj daleký výhled, údajně na 22 vesnic. Společně s kostelem na Křemešníku a v Havlíčkově Borové tvoří trojici vysoko položených kostelů zasvěcených Nejsvětější Trojici, z nichž je podle lidového podání vidět z jednoho na druhý. O

slavnosti Nejsvětější Trojice přicházelo do Vysokých Studnic velké množství poutníků, dokonce až z Jihlavy a z okolních Německých vsí. Pro ně se konalo v jedné z kaplí kázání německy, zatímco v kostele bylo kázání české.

Na návsi se nachází *socha sv. Jana Nepomuckého*. (3)

Obrázek č. 15 – Farní kostel Nejsvětější Trojice

Obrázek č. 16 – sv. Jan Nepomucký

3.4 Druhá část trasy

Přímělkov rozcestí – Rokštejn – Brtnice – Panská Lhota – Rokštejn – Přímělkov rozcestí
Délka trasy: 18 km

Obrázek č. 17 – Přímělkov rozcestí – Rokštejn - Brtnice – Panská Lhota

Na 124. kilometru řeky nás čeká první zastávka. Vystoupíme u jezu pod silničním mostem, po levé straně se nachází turistický rozcestník – Přímělkov rozcestí. Odtud pokračujeme po zelené značce až ke zřícenině hradu Rokštejn. Odtud po modré až do Brtnice. Z Brtnice se vydáme po žluté značce do prudkého stoupání. Po 2 kilometrech pokračujeme po zelené značce, přes Panskou Lhotu zpět k řece Jihlavě, na místo, odkud jsme vycházeli.

Přírodní rezervace Údolí Brtnice

Toto území se rozkládá na 68,85 ha, v údolí říčky Brtnice od soutoku s Jihlavou proti proudu v délce asi 5 km. Bylo vyhlášeno v roce 2001. Údolí je výjimečné celkovou zachovalostí krajinného rázu, vyskytuje se zde řada chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Nejhodnotnějšími segmenty jsou: přirozený tok Brtnice, suché pastviny na stráních, nehnojené a nepřeorané louky, sutě a skály, listnaté lesy a křoviny. Okolo rezervace se

nachází ochranné pásmo (135 ha), které vytváří dostatečnou nárazníkovou zónu pro ochranu všech fenoménů rezervace.

Přirozený tok říčky je výjimečně zachovalý. Neproběhly zde žádné vodohospodářské úpravy a dynamika toku není ovlivněna přehradou, průtok je tedy rozkolísaný, tzn. že nechybí mohutné jarní záplavy a letní sucha mohou proměnit říčku v potok. Přirozený tok nabízí mnoho různých stanovišť pro širokou paletu živočichů a rostlin. Z ryb je to např. pstruh potoční nebo okoun říční. Přímo na vlastní tok řeky je vázán výskyt jednoho z našich nejkrásnějších ptáků, ledňáčka říčního, který hnízdí v norách, které si hrabe v hlinitých březích podemílaných vodou.

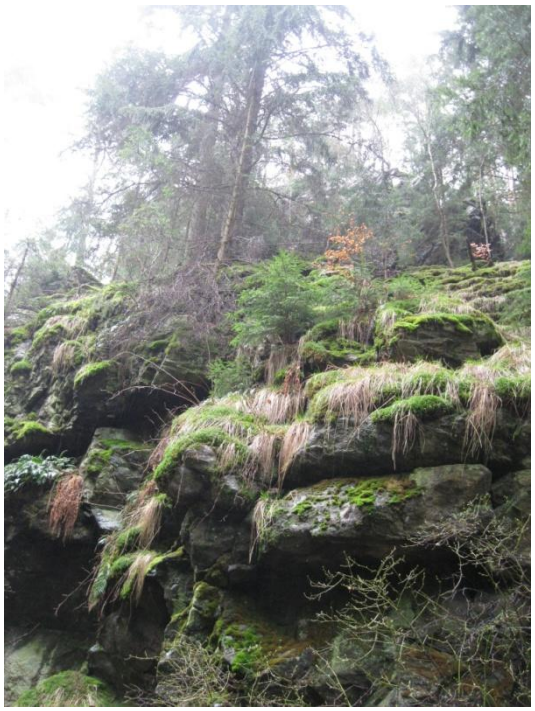

Obrázek č. 18 – skály v PR Údolí Brtnice

Obrázek č. 19 – PR Údolí Brtnice

Zřícenina hradu Rokštejn je první zastávkou ze 12, které se nachází na *Brtnické stezce*. Tato stezka propojuje významné přírodní a kulturní zajímavosti v této lokalitě.

Rokštejn

Zřícenina sídla, jehož zakladatelem byl ve druhé polovině 13. století Rutho z Rutenštejna. Z nejstarší stavební fáze hradu se zachovala jen obytná hranolová věž. Temné přízemí věže sloužilo jako zásobárna a později pravděpodobně jako vězení. Archeologický výzkum odkryl v základech věže zazděnou kostru novorozence, zřejmě šlo o takzvanou stavební oběť, která měla hradu zajistit šťastný osud. Později byl hrad přestavěn Janem Jindřichem na tzv.

dvojhrad s parkánem. Dnes patří výzkum hradu k největším svého druhu nejen u nás, ale v měřítku středoevropském. (14)

Obrázek č. 20 – Rokštejn

Obrázek č. 21 – Rokštejn II

Druhá zastávka na Brtnické stezce je *rybník Šamonín*. Byl obnoven na svém původním místě v roce 2009 a spolu s ním byly vystavěny dvě tůňky v místě tamní podmáčené louky. Vodní plocha zabírá okolo 28 000 m^2. Revitalizací a obnovením Mlýnského potoka vzniklo ekologicky stabilní území, které poskytuje vhodná stanoviště pro rostlinná a živočišná společenstva. Toto místo je vhodné k odpočinku, nebo k načerpání sil z přibalené svačiny.

Brtnice

Po jedenácti kilometrech jsme konečně dorazili do Brtnice. Jedno z historicky nejcennějších měst na Vysočině se pyšní nádherným panoramatem bývalého paulánského kláštera, zámeckého kostela a rozlehlého zámku.

Zde pokračujeme po Brtnické stezce k *Židovskému mostu*, který pochází z první čtvrtiny 18. století. Původně měl jeden mostní oblouk, který sochami svatých osadil místní sochař David Lipart podle zadání Antonína Rombalda I. Collalta. Proud řeky však v zátočině podemílal severní břeh, proto byl přistavěn druhý oblouk. Most zdobí sochy sv. Judy Tadeáše, sv. Šebestiána, sv. Jana Nepomuckého, sv. Antonína Paduánského, sousoší Piety a socha blahoslavené Juliány z rodu Collalto.

Říčka v centru Brtnice dělí hlavní náměstí a protéká pod návrším se zámkem. Na historickém mostě na náměstí u sochy sv. Rocha se vždy po pěti letech při pouti setkává církevní procesí a historický průvod ke společnému díkůvzdání za překonání ničivého moru, který postihl Brtnici v roce 1715. Zemřelo při něm na 500 lidí. Nemocným obětavě sloužil brtnický farář J. H. Koranda, který se sám nakazil, ale opět se uzdravil. Po morové ráně založili Brtničtí pouť Anděla Strážce, která se konala vždy kolem 1. září (spojeno se svátkem blahoslavené Juliány

Collaltové). Průvod, složený z ceremoniářů, zbrojnošů, zástupců cechů, mnichů, panošů atd. chodil od radnice přes náměstí do kostela, účastnil se ho i novoříšský opat.

Dalším bodem trasy je *radnice*. Jedná se o jednu z 38 památkově chráněných objektů v brtnické památkové zóně. Její monumentální budova naznačuje, jak významná byla Brtnice před více než čtyřmi sty lety jako centrum rozlehlého valdštejnského dominia. Radnice byla zbudována okolo roku 1580 na základech starších domů. Původní, čistě renesanční stavba měla vysoký atikový štít a věž. Ta byla snesena po požáru v roce 1760. Historický most před radnicí s původním mostním obloukem má na postranních zídkách sochy sv. Jana Křtitele, sv. Floriána, sv. Jana Sarkandra, sv. Jana Nepomuckého, sv. Rocha a sv. Františka z Pauly, které vytvořil sochař David Lipart, stejně jako sochy na tzv. Židovském mostě.

Hoffmanův dům je významnou stavební i kulturně-historickou památkou. Objekt vznikl nejspíše ze dvou menších domů. Dům vlastnilo několik generací předků architekta Josefa Hoffmanna. Kolem roku 1910 Josef, tehdy již slavný vídeňský architekt, významná osobnost vídeňské secese a rané moderny, po smrti rodičů dům upravil pro letní pobyty své rodiny a sester. V roce 1945 byl dům konfiskován a převeden do majetku místní organizace KSČ, později státu. Hoffmann pak už Brtnici nikdy nenavštívil. Dům se po roce 1989 stal majetkem obce a v roce 2003 byl podle fotografií restaurován do podoby, kterou mu Hoffmann vtiskl. Od roku 2006 je Hoffmannův dům společným pracovištěm Moravské galerie Brno a Rakouského muzea užitého/současného umění Vídeň.

Valdštejnský dům je další zastávkou na Brtnické stezce. V nárožním domě na náměstí proti kostelu najdou návštěvníci infocentrum. Nachází se zde muzejní expozice „Z dávných i nedávných dob Brtnice a okolí“. Je věnována důležitým událostem ze staletých dějin města a exponátům, které minulost dokládají.

Farní kostel sv. Jakuba byl po požáru dokončen v roce 1784. Kostel je jednolodní s věží v západním průčelí. Klenby jsou barokní. K vybavení kostela patří několik historicky i umělecky hodnotných děl. Od Hynka Brtnického a jeho manželky Kateřiny pocházejí křtitelnice a lampa na věčné světlo, někdy kolem roku 1596. Křtitelnice s erby dárců je nesena kmenem stromu, po němž se vine had. Dílo je z měděného plechu, zlaceného, cínovaného a bohatě tepaného. Zaujmou také řezbářská díla Davida Liparta, Pieta a socha Anděla Strážce z počátku 18. století. Mohutné bronzové svícny dal ulít Rombaldo XIII. z děl, která ukořistil, když dobyl r. 1630 Mantovu. Hlavní oltář uchovává v křišťálové rakvi ostatky neznámého prvokřesťanského mučedníka z katakomb, nazývaného Fidelius (věrný). Do Brtnice byly přeneseny z Říma v roce 1732 jako dar papeže Klementa XII. hraběti Antonínu Rombaldovi I. z Collalta, který byl rakouským vyslancem ve Vatikánu.

Klášter, kostel a klášterní zahrada

Klášter paulánů pro mnichy řádu sv. Františka z Pauly byl založen z fundace nového majitele panství Rombalda XIII. Collalta z roku 1626. Povolal je na pomoc při rekatolizaci z Itálie roku 1624. Klášter se stavěl až po jeho smrti. Většinou ho obývalo 10 mnichů a 2 laici. Nosili šat františkánů, druhý klášter na Moravě měli (a mají) ve Vranově u Brna. Po zrušení v roce 1784 sloužila budova účelům zámeckého velkostatku.

Klášterní kostel stavěli koncem 16. století Brtničtí z Valdštejna jako evangelickou modlitebnu sv. Matouše. Byla to tehdy prostá jednolodní stavba v renesančním stylu s gotickými prvky v systému opěráků a řešení kružeb oken. Po převzetí Collalty se noví majitelé rozhodli o přestavbu. Půdorys doplnili bočními kaplemi do podoby řeckého kříže. Vstup je řešen lehkou arkádou, nad niž se tyčí poměrně mohutná věž. Raně barokní přístavby zdařile změnily goticko-renesanční modlitebnu na katolický chrám. Hlavní oltář je ojedinělou prací secesního slohu z pražské dílny Franty Anýže z roku 1914. Vlevo od kostela je vchod do klášterní zahrady. Odtud je nádherná vyhlídka na celou Brtnici.

Zámek

Stavbu hradu zahájil Zdeněk z Valdštejna před rokem 1436, v době kdy v husitských válkách opouštěl Rokštejn. Valdštejnové byli na straně kališníků a spojenců Jiřího z Poděbrad, jejich hrad byl důležitý i jako vojenská pevnost. V dalších generacích zvětšovali a zvelebovali panství, ale zastávali také důležité úřady. Zdeněk z Valdštejna se v roce 1557 stal zemským hejtmanem. Někdy v polovině 16. století začal přestavovat hrad na okázalé renesanční sídlo. V tomto úsilí pokračoval i jeho syn Hynek, nejvyšší komorník a nejvyšší sudí markrabství moravského. Posledním majitelem Brtnice z rodu Valdštejnů byl Hynkův synovec Zdeněk. Majetek mu byl zkonfiskován za účast ve stavovském povstání a on sám zemřel na Špilberku. Poté bylo sídlo roku 1623 prodáno dvornímu válečnému radovi, hraběti Rombaldovi XIII. z Collalta a San Salvatore jako úhrada části jeho pohledávek vůči císařské pokladně. Zámek dostal v renesanci definitivní trojdílnou dispozici, kterou si uchoval dodnes. Rombaldo a jeho syn Klaudius začali zámek přestavovat v duchu raného baroka či manýrismu. Po konfiskaci collaltovského velkostatku včetně zámku v roce 1945 se kníže Oktavián odstěhoval s rodinou do Itálie. Pro rozsáhlý objekt se však nenašlo vhodné využití, sloužil jako sklady a byty a postupně chátral. V roce 2010 získala zámek do pronájmu soukromá firma, která se snaží minimalizovat degradační účinky vody v budovách zámku, postupně jej opravit a zpřístupnit veřejnosti. (3), (14)

Obrázek č. 22 – Židovský most

Obrázek č. 23 – Radnice

Obrázek č. 24 – Hoffmannův dům

Obrázek č. 25 – Valdštejnský dům

Obrázek č. 26 – Farní kostel sv. Jakuba

Obrázek č. 27 – klášterní kostel

Obrázek č. 28 – zámecká kašna

Obrázek č. 29 – kostel Panská Lhota

Obrázek č. 30 – zámek Brtnice

Kostel sv. Antonína Paduánského je dominantou Panské Lhoty. Jedná se o filiální kostel, který byl po jedenácti letech stavby v době roboty dokončen roku 1841. Jedná se o jednolodní stavbu se čtyřhrannou věží orientovanou k severu. Kostel je přístupný v době bohoslužeb, které jsou vždy vyvěšeny na vstupních dveřích kostela.

3.5 Třetí část trasy

Přibyslavice – Okříšky
Délka trasy: 2,8 km

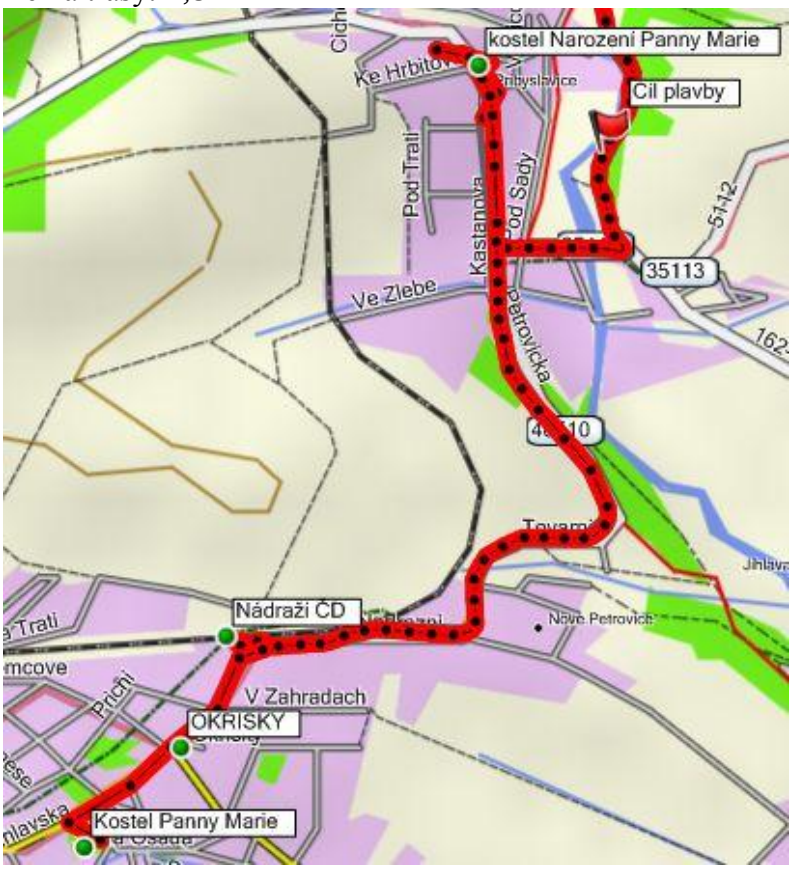

Obrázek č. 31 – Cíl plavby a trasa Přibyslavice – Okříšky

Na 110. kilometru řeky Jihlavy se nachází cíl plavby. Odtud se vydáme pěšky přes silniční most, odtud doprava ke kostelu Narození Panny Marie a zpět po hlavní silnici necelé 3 km do města Okříšky, kde tato trasa končí.

Přibyslavice

Přibyslavice jsou velmi starou osadou, ve které nejpozději ve 12. století už stál kostel. Bývaly správním střediskem provincie, uváděné v roce 1231 mezi statky královny Konstancie, vdovy po Přemyslu Otakarovi I. Kostel dostal svojí dnešní podobu spojením kostela zasvěcenému sv. Gothardu (po roce 1694 sv. Anně). Ze starého kostela se dochovaly některé části: triumfální oblouk z kleneb presbytáře, poschoďová sakristie a boční kaple, fresky, věž, střílny ve věži aj. Katoličtí kněží zde působili do roku 1561. Tehdy nastoupil kaplan Jiří, který odpadl od katolické víry a zůstal zde jako evangelický pastor. Dal z kostelíka sv. Anny odstranit vše, co připomínalo katolictví. V rukou nekatolíků zůstala farnost až do roku 1622.

Příčinou byl zázračný obraz Panny Marie s Ježíškem, namalovaný na omítce vnější zdi. Přestože byl několikrát přebílen, vždy se znovu a znovu objevil. Roku 1715 byla omítka kolem obrazu tak deštěm opadaná, že bylo vidět kamenné zdivo, ale obraz zůstal neporušený. Lidé začali obraz uctívat, obzvláště poté, co se zde podle dochovaných zpráv řada lidí uzdravila. V roce 1724 dal majitel brtnického panství Antonín Rombalt přistavět ke starému kostelu kapli, takže mariánský obraz byl zastropen a chráněn před povětrnostními vlivy. Kvůli vzrůstajícímu počtu poutníků byl vystavěn nový rozsáhlý kostel a prostor přistavěné kaple byl upraven na presbytář. Výstavba chrámu byla ukončena v roce 1769, ale pro nedostatek financí nebyly dostavěny věže. Ty byly dokončeny až v roce 1936 podle architekta Kamila Hilberta, který řídil dostavbu katedrály sv. Víta v Praze. Roku 1988 byla do provozu uvedena unikátní zvonkohra, která hraje nejznámější mariánské písně. Zvonkohra hraje denně v 11 a v 18 hodin. Poutě se tu tradičně konaly na svátek Seslání ducha sv., na Narození Panny Marie, na Jméno Panny Marie, na Nanebevzetí Panny Marie. Roku 1928 byla zavedena pouť dušičková na slavnost Krista Krále pro katolickou mládež. Tradici měly průvody z Třebíče a okolí. Například 1924 šel od zámku v Třebíči průvod 900 družiček. Poutě neustaly ani v době komunistické diktatury, roku 1960 přijelo na hlavní pouť asi 4000 lidí. Každoročně se konají poutě na Seslání Ducha sv. 8. září. Od roku 1993 jsou zde každou první sobotu v měsíci setkávání za účasti 6-12 autobusů poutníků. (2), (3), (8), (14)

Obrázek č. 32 – Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek č. 33 – kostel Jména Panny Marie

Okříšky

Okříšský kostel Jména Panny Marie je nejvýznamnější památkou v obci. Není přesně znám rok jeho původu, jisté je pouze to, že kostel s věží stál již před rokem 1500, neboť v pozdějších inventářích je doložen zvon s tímto datem. Zajímavý je vývoj přesného zasvěcení kostela. Dokumenty ze 17. a 18. století hovoří o kostele Narození Panny Marie. Pravděpodobně v první polovině 19. století se od tohoto opouští, snad vlivem dokončení poutního kostela v Přibyslavicích, a vžilo se zasvěcení Jménu Panny Marie. Na věži kostela jsou dva zvony. Větší váží 280 kg, ulitý roku 1500, menší je 150 kg těžký a pochází z roku 1711. [3]

4. Řízený rozhovor

Zhodnocení mnou navrhované trasy jsem se rozhodl vytvořit pomocí řízeného rozhovoru. Tato forma se mi jevila jako nejvíce rozumná, jelikož zjišťování spokojenosti nebo zájmu o vytvořenou trasu pomocí dotazníku mi přišla nevhodná a zavádějící.
Uskutečnil jsem řízený rozhovor se spolužáky, kterým jsem vytvořenou trasu prezentoval a poté i prošel. Respondentů bylo 10, z toho 3 ženy a 7 mužů, všichni ve věku od 19 do 23 let. Všichni mají ať už větší nebo menší zkušenosti s vodní turistikou. Vybral jsem takový vzorek, protože všichni respondenti jsou z oboru cestovního ruchu, tudíž by měli mít objektivní a odborný názor.
Rozhovor jsem rozdělil do dvou částí. První část zjišťuje zájem o vytvořenou trasu, druhá část se týká samotného výletu a jeho zhodnocení.

Vyhodnocení rozhovoru

Podle odpovědí respondentů jsem zjistil, že by o tuto trasu mohl být zájem. Důvody jsou jasné: 1) vodní turistika je v Čechách oblíbenou formou turistiky, 2) horní úsek Jihlavy nejezdí mnoho vodáků, tudíž nehrozí přeplnění řeky jinými loděmi, 3) jedná se o nový typ výletu, který se v okolí nachází.
Respondenti projevili zájem o vodácký výlet po řece Jihlavě s kombinací pěší turistiky po zajímavostech v okolí. Shodli se, že na takový výlet je potřeba mít čas 1-2 dny. Maximální délka, kterou by byli respondenti ochotni absolvovat, se pohybuje mezi 25-30 kilometry pěšky a kolem 20 kilometrů po vodě. Co se týká samotné trasy, délka většině vyhovovala, objevily se ale takové názory, že od začátku trasy ke kempu je příliš daleko. Trasa je podle respondentů poměrně časově náročná, co se týká fyzické náročnosti - je zvládnutelná. Dotazovaní se shodli v tom, že úsek Přímělkov rozcestí – Brtnice je nejhezčí, zároveň ale nejnáročnější a starším lidem nebo dětem by mohl působit problémy a to hlavně v období po dešti, kdy jsou lávky kluzké a některé cesty zablácené. Podle odpovědí panovala spokojenost s množstvím obchodů, kterých je ve všech navštívených místech dostatek. Celkově byli respondenti s trasou spokojeni a při rozhovoru jsem slýchal samé pozitivní ohlasy.

5. Závěr

Cílem teoretické části bylo přiblížit čtenářům turistiku jako takovou a blíže charakterizovat turistiku vodní. Informoval jsem o vodáckém značení, které se vyskytuje v kilometráži řeky, konkrétně Jihlavy, na které jsem vytvořil turistickou trasu. Dále jsem v této části řeku Jihlavu popsal.

V praktické části bylo cílem najít turisticky zajímavá místa v okolí řeky Jihlavy, vytvořit k nim turistické trasy a vše prověřit v praxi.

Nakonec jsem vybral taková místa, která se nachází na říčním úseku Luka nad Jihlavou – Okříšky. Trasa byla navržena tak, aby uspokojila potřeby turistů, od těch nejmenších až po ty nejzkušenější. Trasa se skládá ze tří úseků vedoucích od řeky k turisticky atraktivním místům. Samotné vytváření turistické trasy bylo poměrně jednoduché. Využil jsem turistického značení, tudíž by ji mohl zvládnout v podstatě každý člověk. V každé části trasy se nachází dostatek obchodů nebo hospod, kde se mohou turisté občerstvit.

Při ověřování průchodnosti navržené trasy jsem přišel na to, že druhá část vedoucí do Brtnice, je fyzicky náročnější a to hlavně po dešti, kdy je terén poměrně kluzký. Ostatní dvě části jsou prakticky bezproblémové.

Práce by měla posloužit jako inspirace nebo dokonce návod pro skutečnou realizaci a udržování této trasy.

V poslední částí jsem pomocí řízeného rozhovoru zjišťoval spokojenost s vytvořenou trasou. Jedinou obavou pro mne bylo, zda se trasa nebude zdát lidem příliš dlouhá. K mému příjemnému překvapení jsem zjistil, že trasa je po této stránce vyhovující. Z rozhovoru týkajícího se mnou vytvořené trasy mám dobrý pocit a pozitivní ohlasy. Proto doufám, že se tato trasa na trhu cestovního ruchu uchytí a zpříjemní mnoha lidem víkend nebo dovolenou.

Mne osobně místa na této trase oslovila, protože jsou velmi zajímavá, především z historického hlediska. Jejich zkoumání v terénu bylo poučné a určitě je v budoucnu znovu navštívím.

Použité zdroje

Tištěné zdroje

(1) Bílý, M., Kračmar, B., Novotný, P. *Kanoistika*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2000, s. 102. ISBN 80-246-0071-4.

(2) BRODESSER, Slavomír. *Krajinou Oslavy, Rokytné a Jihlavy proti toku času /*. Vyd. 1. Brno : Moravské zemské muzeum, 2007. 166 s. :. ISBN 978-80-7028-314-1 (brož.) :.

(3) ČERNÝ, Jiří. *Poutní místa jihozápadní Moravy*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2005. ISBN 80-86559-15-7.

(4) *HRUBÝ, Martin. Vodák /. 1. vyd. Praha : Mladá fronta, 1982. 183 s., obr., ilustr.*

(5) JANČAR, Vojtěch. *Na lodi křížem krážem po Čechách a Moravě /*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Fragment, 2004. 128 s. : il. ISBN 80-7200-912-5 :

(6) LYSÁK, Jiří. *Pooslaví a Pojihlaví : Vlastivědné vycházky /*. 2. dopl. vyd. Třebíč : Arca JiMfa, 1997. 190 s., obr., fot. ISBN 80-7221-002-5

(7) NOVÁK, Zdeněk. *Prameny řek*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-872-5.

(8) ODEHNAL, František a Markéta KOCIÁNOVÁ. *Poutní místa Moravy a Slezska*. Brno: Jiří Brauner - Kartuziánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-86953-27-4.

(9) *Ottův slovník naučný. : Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. 25, T-Tzschirner :*. Praha : J. Otto, 1906. 995 s., barev., obr. příl., mp., tb.obr.

(10) PTÁČEK. *Bezpečně na tekoucí vodě*. Ústí nad Labem: Albis International, 2006. ISBN 80-86971-14-7.

(11) Řád plavební bezpečnosti. In: *344/1991 Sb.* 1995.

(12) ŠPAČEK, Ota, Vladislav MRZENA a Zdeněk VÍT. *Jedeme na vodu*. Praha: Mladá fronta, 1990. ISBN 80-204-0095-8.

(13) ŠTEMPROK, Karel. *Vodní turistika /*. 2. vyd. Praha : Olympia, 1983. 221 s., obr.

(14) URBAN, Vítek. *Vysočina: více než 200 tipů na výlety*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-2053-8.

Elektronické zdroje

[1]Kraj Vysočina: Vítejte na Vysočině [online]. 2008 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: http://www.kr-vysocina.cz/vitejte-na-vysocine/d-4000086/p1=1205

[2]Kilometráž řeka Jihlava, země ČR - Morava. *Www.raft.cz* [online]. © 2002 - [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: http://www.raft.cz/morava/jihlava.aspx?ID_reky=34&kilo=kilom

[3]Kostel Jména Panny Marie. *Okříšky* [online]. 2012 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: http://www.okrisky.cz/kostel-jmena-panny-marie/d-360312/p1=2697

[4] *Povoda.cz: krátká historie vodáctví* [online]. 2008 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.povoda.cz/clanky/1354326586/kratka-historie-vodactvi-v-cechach.html

[5]Řeka Jihlava, země ČR - Morava. *Www.raft.cz* [online]. © 2002- [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: http://www.raft.cz/morava/jihlava.aspx

[6] *Svetoutdooru.cz: To základní o vodáckých doplňcích* [online]. 2002 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.svetoutdooru.cz/clanek/?107030-to-zakladni-o-vodackych-doplncich

[7]Turistika I. In: *Turistika I* [online]. 2006 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: http://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/js07/turistika/ch08s01.html#d0e2175

[8]Vodácké značky. In: *Oddildelfin.wz.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: http://www.oddildelfin.wz.cz/vodacke_znacky.htm

[9] Jihlava (řeka). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihlava_%28%C5%99eka%29

[10] Základy kanoistiky. *Kanoe.cz* [online]. 2000 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: http://www.kanoe.cz/clanky/zaklady/kapitola11.asp

Seznam tabulek

Pokud není v závorce uveden zdroj, jedná se o vlastní zdroj autora.

Tabulka č. 1 – Obtížnost řeky Jihlava [4] 20
Tabulka č. 2 – Schéma řeky Jihlava [7] 21
Tabulka č. 3 – Charakter řeky[4] 23
Tabulka č. 4 – Kilometráž řeky Jihlava [2] 24
Tabulka č. 5 – Legenda kilometráže [6] 25
Tabulka č. 6 – Statistika sjízdných dnů [4] 26
Tabulka č. 7 – Legenda k bodům trasy 53

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Začátek trasy 29
Obrázek č. 2 – Jez Luka nad Jihlavou 29
Obrázek č. 3 – Jez č.4 Přímělkov rozc. 29
Obrázek č. 4 – Údolí Brtnice 29
Obrázek č. 5 – Lávka přes Brtnici 29
Obrázek č. 6 – Jez č. 5 Dolní Smrčné 29
Obrázek č. 7 – Jez č. 6 30
Obrázek č. 8 – Jez č. 12 30
Obrázek č. 9 – Úsek trasy po řece Jihlavě 30
Obrázek č. 10 – Luka nad Jihlavou – Vysoké Studnice 31
Obrázek č. 11 – Zámek Luka n. Jihlavou (www.lukanadjihlavou.cz) 32
Obrázek č. 12 – Muzeum Luka n. Jihlavou 32
Obrázek č. 13 – Kostel sv. Bartoloměje 32
Obrázek č. 14 – Boží Muka 33
Obrázek č. 15 – Farní kostel Nejsvětější Trojice 34
Obrázek č. 16 – sv. Jan Nepomucký 34
Obrázek č. 17 – Přímělkov rozcestí – Rokštejn - Brtnice – Panská Lhota 35
Obrázek č. 18 – skály v PR Údolí Brtnice 36

Obrázek č. 19 – PR Údolí Brtnice 36
Obrázek č. 20 – Rokštejn 37
Obrázek č. 21 – Rokštejn II 37
Obrázek č. 22 – Židovský most 40
Obrázek č. 23 – Radnice 40
Obrázek č. 24 – Hoffmannův dům 40
Obrázek č. 25 – Valdštejnský dům 40
Obrázek č. 26 – Farní kostel sv. Jakuba 40
Obrázek č. 27 – klášterní kostel 40
Obrázek č. 28 – zámecká kašna 41
Obrázek č. 29 – kostel Panská Lhota 41
Obrázek č. 30 – zámek Brtnice 41
Obrázek č. 31 – Cíl plavby a trasa Přibyslavice – Okříšky 42
Obrázek č. 32 – Nanebevzetí Panny Marie 43
Obrázek č. 33 – kostel Jména Panny Marie (www.kr-vysocina.cz) 43

Přílohy

ŘÍZENÝ ROZHOVOR

s osobami, které absolvovaly vytvořenou trasu

Část 1.

1. Uvítali byste možnost vodáckého výletu po řece Jihlavě, spojeného s pěšími túrami po zajímavostech v jejím okolí?

.....

2. Jakou vzdálenost byste byli ochotni denně absolvovat?

.....

3. Kolik času jste ochotni do takového výletu investovat?

.....

Část 2.

1. Vyhovovala Vám délka vytvořené trasy?

.....

2. Přišla Vám trasa fyzicky nebo časově náročná?

.....

3. Máte nějaké návrhy na zkrácení trasy/vynechání nějakého místa?

.....

4. Je na vytvořené trase dostatečně obchodů s možností dokoupení potravin?

.....

Legenda k bodům na mapkách

Bod	Místo	GPS souřadnice
1	Zámek – Luka n. Jihlavou	N49 22.289 E15 42.122
2	Kostel sv. Bartoloměje	N49 22.431 E15 42.091
3	Muzeum	N49 22.404 E15 42.144
4	Boží Muka	N49 22.509 E15 42.536
5	Kostel Nejsvětější Trojice	N49 23.641 E15 44.092
6	Socha sv. Jana Nepomuckého	N49 23.633 E15 43.860
7	Jez č. 1 – Luka n. Jihlavou	N49 22.107 E15 42.910
8	Jez č. 2 – Bítovčice	N49 21.948 E15 44.016
9	Jez č. 3	N49 21.456 E15 44.050
10	Jez č. 4 - Přímělkov	N49 20.641 E15 44.550
11	Výstupní místo – Přímělkov rozc.	N49 20.615 E15 44.581
12	Rokštejn	N49 20.003 E15 43.580
13	Rybník Šamonín	N49 19.189 E15 40.893
14	Židovský most	N49 18.401 E15 40.577
15	Radnice v Brtnici	N49 18.247 E15 40.682
16	Hoffmannův dům	N49 18.239 E15 40.722
17	Valdštejnský dům	N49 18.252 E15 40.675
18	Farní kostel sv. Jakuba	N49 18.226 E15 40.626
19	Klášterní kostel	N49 18.205 E15 40.490
20	Zámek Brtnice	N49 18.361 E15 40.449
21	Kostel sv. Antonína	N49 19.233 E15 43.307
22	Jez č. 5 – Dolní Smrčné	N49 19.341 E15 44.909
23	Jez č. 6	N49 19.033 E15 44.760
24	Jez č. 7 – Bransouze	N49 18.461 E15 44.862
25	Jez č. 8	N49 17.940 E15 45.267
26	Jez č. 9 – Číchov	N49 17.016 E15 45.530
27	Kemp Červená Lhota	N49 16.496 E15 46.953
28	Jez č. 10	N49 16.565 E15 46.924
29	Jez č. 11	N49 15.834 E15 46.949
30	Cíl plavby	N49 15.520 E15 46.840
31	Kostel Narození Panny Marie	N49 15.677 E15 46.682

32	Kostel Jména Panny Marie	N49 14.585 E15 46.010
33	Nádraží ČD	N49 14.880 E15 46.252

Tabulka č. 7 – Legenda k bodům trasy